

Robert Vannoy , Manabii Wakuu, Hotuba

Hoja 12 Pro na Con kwa Isaya wa Pili (Isaya 40-66)

1. Deutero -Isaya (Isaya 40-66) Dhana na Mawazo Tofauti
2. Tofauti katika Lugha na Mtindo

Tunazungumzia hoja za Deutero -Isaiah. Ya kwanza ilikuwa kwamba "Dhana na mawazo hutofautiana." Hii si hoja ya kushawishi. Hoja ya pili: "Tofauti katika lugha na mtindo." Nadhani hiyo ni hoja muhimu zaidi. Katika utangulizi wa Driver, kwa mfano, kwenye kurasa za 238 na 239, anaorodhesha maneno mengi yanayotokea katika Isaya 40 hadi 66 lakini hayatokei katika 1 hadi 39. Na kisha anaorodhesha maneno yanayotokea mara kwa mara katika 40 hadi 66 lakini mara chache tu katika 1 hadi 39. Kwa hivyo unapata orodha hizi ndefu za maneno ambayo hayatokei kabisa katika sehemu ya kwanza, au mara chache sana katika sehemu ya kwanza lakini hutokea katika sehemu ya pili. Ni kwa aina hiyo ya uchambuzi ambapo hoja nyingi hii inategemea. Nadhani katika kujibu inaweza kusemwa kwamba haishangazi sana kwamba ungepata maneno katika Isaya 40 hadi 66 ambayo hayatokei katika sehemu ya awali ya kitabu kwa sababu matumizi ya neno hutegemea kwa kiasi kikubwa mada husika. Kama una mada tofauti, haishangazi kwamba utakuwa na istilahi tofauti. Kwa hivyo sidhani kama kuorodhesha maneno yanayotokea katika sehemu moja na si sehemu nyingine kunashawishi sana.

a. 'Ani Badala ya ' Anoki [aina 2 za "I"]

Nadhani sehemu kubwa zaidi ya hoja kutoka kwa mtindo ni kwamba baadhi ya mambo yasiyo ya kawaida ya lugha yanaonyeshwa ambayo yanasemekana kuwa yanahusiana na matumizi ya wakati wa baadaye. Mambo yasiyo ya kawaida ya lugha yanayohusiana na matumizi ya wakati wa baadaye yanapatikana katika Isaya 40 hadi 66. Sasa Driver anazungumzia hilo kwenye ukurasa wa 240. Kuingia katika hilo kunahusika sana kitaalamu. Sitafanya mengi na hilo lakini nitasema kwamba hata hapa hoja si kitu kinachoweza kuhitimishwa.

GCH Aalders katika *Utangulizi wake wa Agano la Kale* —hiyo ni kazi ya Kiholanzi — lakini Aalders anasema, kwa mfano, kuchukua mfano mmoja wake, hoja imetolewa kwamba tofauti katika mtindo inaonekana katika upendeleo mkubwa katika Deutero -Isaya kwa kiwakilishi cha nafsi ya kwanza umoja ' *ani* ' badala ya ' *anoki* '. Kwa hivyo Deutero -Isaya anapendelea ' *ani* ' badala ya ' *anoki* ', na hiyo inasemekana inaonyesha matumizi ya lugha ya wakati ujao. Sasa, jinsi inavyofanya kazi ni katika Isaya 40-66; matumizi yake mengi ya ' *ani* ' badala ya ' *anoki* ' yanaonyesha matumizi ya wakati ujao. Wanapendekeza aina hiyo ya hoja. Sasa kile Aalders anachofanya ni kuangalia matumizi ya hilo mahali pengine. Kwa mfano, katika Hagai una ' *ani* ' mara 5 na ' *anoki* ' hakuna nyakati. Sasa unaona Hagai ni baada ya uhamisho, kwa hivyo uko katika nyakati za baada ya uhamisho na Hagai na huna ' *anoki* ' iliyotumika kabisa. Katika Zekaria: ' *ani* ' mara 9, ' *anoki* ' hakuna nyakati. Sasa Hagai na Zekaria wote ni baada ya uhamisho. Ukienda kwa Ezeieli, una ' *ani* ' mara 162 na ' *anoki* ' mara chache. Hayaorodheshi, lakini yanatumika mara chache tu. Kwa maneno mengine hutokea. Hilo liko katika Ezeieli. Sasa Ezeieli si baada ya uhamisho, kwa hivyo unarudi nyuma kuelekea nyakati za awali. Uko katika nyakati za uhamisho pamoja na Ezeieli. Sasa Aalders anasema ni wazi kwamba tabia ya kutotumia ' *anoki* ' wakati wa Isaya wa 40-66 haikuwa imeendelea hadi wakati wa Ezeieli kwa sababu umeipata mara 21 hapo katika Isaya 40-66. Kwa maneno mengine, inaonekana inaonyesha kwamba sura hizi ni za mapema kuliko Ezeieli. Kwa hivyo haziko katika wakati wa uhamisho lakini muda fulani kabla ya uhamisho, ukiangalia aina hiyo ya matumizi. Kwa hivyo ukiingia katika masuala ya ajabu ya lugha, unaingia katika aina hiyo ya majadiliano; na hapa kwa matumizi ya ' *ani* ' na ' *anoki* ', hakika si kitu kinachoweza kuhitimishwa.

b. Hivi ndivyo asemavyo Bwana [kamili / isiyokamilika] Kwa upande mwingine, una tafiti zilizofanywa ambazo zinaonyesha mambo ya makubaliano ya lugha kati ya sehemu mbili za kitabu. Kwa hivyo ukijifunza lugha na mtindo

unapata aina fulani za kipekee za mambo ya lugha ambayo unayapata katika sehemu zote mbili za kitabu ambayo yangetumia aina hii ya uchambuzi kwa ajili ya umoja badala ya kutengana. Kwa mfano, unafahamu usemi "Bwana asema hivi." Na hiyo ni *kol' amar Adonai*. Sasa usemi huo ni wa kawaida sana katika karibu vitabu vyote vya unabii. Kuna tofauti ya usemi huo katika Isaya ambapo una *kol Adonai mwenye* wakati usiokamilika badala ya ukamilifu. Ukamilifu hubadilishwa na ukamilifu, na tofauti hiyo inaonekana tu katika Isaya, na inaonekana katika sehemu zote mbili za Isaya. Kwa maneno mengine, inaonekana katika sura ya 1 mstari wa 11 na mstari wa 18. Inaonekana katika sura ya 33 mstari wa 10. Inaonekana katika mstari wa 40 mstari wa 1 na pia katika 40:25, 41:21, na 66:9. Kwa hivyo unaona imeenea katika kitabu kizima. Iko katika sehemu ya kwanza ya kitabu na katika sehemu ya pili ya kitabu. Ni tofauti kutoka kwa usemi wa kawaida sana na hutokea tu katika Isaya na hutokea katika sehemu zote mbili za Isaya.

Mwelekeo ni kwamba kwa *' anoki*, unapochelewa, huelekea kutumika kidogo na kidogo. Kwa hivyo unakaribia nyakati za baada ya uhamisho; haitumiki kabisa na katika nyakati za uhamisho isipokuwa kidogo tu. Lakini katika Isaya inatumika karibu theluthi moja au nne ya wakati. Huu ni uwakilishi wa Aalders. Kwa maneno mengine, Aalders anasema kwamba *' anoki* haitumiki sana katika kipindi cha baada ya uhamisho. Ukichambua vitabu vya baada ya uhamisho na vya uhamisho, huwa haitumiki sana kuliko inavyotumika katika nyakati za kabla ya uhamisho. Kwa maneno mengine, hii si hoja yenye nguvu kwa tarehe ya marehemu, baada ya uhamisho kwa Deutero -Isaiah. Wengi wanadai kwamba Deutero -Isaiah amechelewa, baada ya uhamisho wakati Koreshi yuko tayari kuwaacha Israeli warudi kutoka uhamishoni. Wanasema hiyo ndiyo mazingira ya kihistoria; na kwa kawaida wasomi wakosoaji wanasema Koreshi tayari yuko kwenye tukio, hivyo jina lake lingeweza kutumika na mwandishi alikuwa mtu aliyeishi wakati wa kuibuka kwa Koreshi karibu 539 KK Lakini hii ni zaidi ya mara mbili ya matumizi ya baada ya uhamisho, kwa hivyo unachokiona kwenye

mstari huu--ikiwa utasema matumizi ya ' *anoki* yanasonga kwenye mstari huu kutoka zaidi hadi chini--inamaanisha huwezi kumweka Deutero -Isaya marehemu kwa sababu itabidi umuweke katika nyakati za kabla ya uhamisho.

Umoja wa Isaya Kulingana na Lugha na Mtindo [Margalioth]

Sawa, sasa rudi kwenye kitabu hicho cha Rachel Margalioth . Unapoanza kujifunza lugha na mtindo, kitabu chake ni muhimu sana. Anatoa hoja iliyojadiliwa vizuri sana kwa umoja wa kitabu hicho kulingana na makubaliano katika lugha na mtindo kati ya sehemu hizo mbili. Angalia ukurasa wa 26 wa nukuu zako. Na hii imechukuliwa kutoka ukurasa wa 5 na 6 wa kitabu chake. Anasema, "Kraus anaorodhesha maneno kumi na nane katika misemo ya kipekee kwa Isaya wa Pili. Baadhi yao anakubali yanapatikana"—angalia hii—"pia katika Isaya wa Kwanza. Lakini katika sura ambazo Kraus anamhusisha Isaya wa pili." Kwa hivyo ukiorodhesha mambo haya kama ya kipekee kwa Isaya wa 2 · lakini ukiipata katika sehemu ya kwanza, unasema tu, "Naam sehemu hiyo ilitoka kwa Isaya wa pili pia." Margalioth anaendelea, "Lakini hata kama misemo kama hiyo ingepatikana kwa idadi kubwa zaidi, ni uthibitisho gani unaoweza kutolewa kutoka humo? Je, maneno maalum au misemo katika sura moja au nyingine inathibitisha chochote? Je, ukweli huo unatoa msingi wa kutenganisha sura hii au nyingine yoyote kutoka kwa mwili wa kitabu?

"Katika manabii si jambo la kawaida kwa neno moja au zaidi kuonekana mara kadhaa katika sura fulani, ingawa hazipatikani hata mara moja katika sura yoyote iliyotangulia. Chukua usemi 'Kisasi cha Bwana,' ambao unaonekana mara kadhaa katika Yereemia 50 na 51, lakini haupatikani tena katika kitabu kizima. Je, hiyo ni sababu ya kutosha ya kutenganisha sura hizi mbili na kitabu? Au tena usemi 'aliyeuawa kwa upanga' unapatikana si chini ya mara 10 katika Ezeieli 31 na 32 lakini hauonekani hata mara moja katika sura zilizotangulia. Je, Ezeieli 31 inaanza Ezeieli wa Pili? Katika kila kitabu cha unabii inawezekana kuashiria maneno, vifungu vya maneno, na misemo mingi inayoonekana mara kadhaa katika

sura moja tu, au katika kundi la sura na si mahali pengine popote katika kitabu.

"Basi, tumeachwa kuhitimisha kwamba maneno au vifungu hivyo vinapendelewa kulingana na muktadha -- ujumbe maalum wa unabii uliotolewa katika sura hiyo mahususi. Kuhusu hoja kwamba sehemu mbili za kitabu cha Isaya zinatofautiana katika lugha na mtindo, ambazo kulingana na Ben Zeev ni kitu ambacho hakiwezi kuthibitishwa kwa mfano, tutaonyesha katika kitabu hiki kwa mamia ya mifano kwamba kinyume chake ni kweli. Siyo tu kwamba sehemu hizo mbili zinafanana katika lugha na mtindo, lakini zinashangaza kwa umoja wao kwa kuwa kufanana kati yao hakuwezi kuhusishwa na ushawishi wowote."

Kisha anachofanya katika kitabu chake ni hiki, angalia kauli inayofuata: "Mfumo unaotumika hapa kuonyesha umoja wa sehemu zote mbili ni kama ifuatavyo. Baada ya kuainisha kitabu kizima cha Isaya kwa mada, tumeonyesha kwamba kuhusu kila mada sehemu zote mbili hutumia misemo inayoweza kuhesabiwa, ambayo ni ya kipekee kwa kitabu hiki pekee. Pia imethibitishwa kwamba misemo maalum inaonyesha matumizi sawa katika sehemu zote mbili. Baadhi ya misemo ya kawaida hutofautishwa kwa matumizi maalum ya misemo inayofanana. Sehemu ya pili hubadilisha maneno ya kwanza; vifungu katika vikundi vya maneno vya kwanza vinaundwa na vipengele vinavyopatikana katika pili pekee, na kinyume chake."

Uainishaji kwa Mada [Margalioth]

Sasa, sijajumuisha maoni zaidi katika nukuu zako kutoka kwa kitabu chake kuhusu hili, lakini unaona anachofanya ni kuainisha kitabu kizima cha Isaya kwa mada. Hapa kuna baadhi ya mada zake: majina ya Mungu, majina ya watu wa Israeli, fomula za unabii, ujumbe wa faraja na mambo ya aina hiyo. Kwa kweli, ana vichwa 15 vya mada. Jinsi anavyoshughulikia hilo ni hivi: tuseme la kwanza, majina ya Mungu. Anaorodhesha majina ya Mungu yaliyotumika pekee katika Isaya—majina ya Mungu ya kipekee kwa Isaya ambayo ni ya kawaida kwa sehemu zote mbili. Majina ya watu wa Israeli: Vifupisho 11 vinavyowarejelea

Wayahudi sawa katika sehemu zote mbili. Fomula za unabii: Fomula 20 za utangulizi zinazofungua, au kuisisitiza, unabii katika sura za awali pamoja na ulinganifu wao wa lugha katika sehemu inayofuata. Kwa hivyo unaona, anapitia kitabu kama hicho na anakusanya ushahidi juu ya ushahidi wa kufanana kwa matumizi ya lugha katika aina za kipekee za njia zinazotokea katika sehemu zote mbili za kitabu. Nadhani anatoa hoja yenye nguvu kwa kufanya hivyo kwa umoja wa kitabu. Tazama maneno ya maonyo: Maneno 21 tofauti ya kukemea ambayo ni ya kipekee kwa Isaya, lakini yanafanana katika sehemu zote mbili.

Sasa, tunarudi kwenye hoja. Unaona hoja ni kwamba kuna tofauti katika lugha na mtindo. Margalioth anageuza hilo na kusema kuna kufanana kwa lugha na mtindo kwa msingi wa uchambuzi huu makini. Sasa inaonekana kwangu, kwamba kwa aina hii ya hoja, haijalishi unaelekea upande gani, uthibitisho kamili wa uhalisi hauwezi kutolewa tena kwa njia hii kuliko kinyume chake. Sidhani kama aina hii ya hoja ni ya kuhitimisha kwa njia yoyote ile. Namaanisha, unaweza kusema kwa Margalioth kupata misemo hii ya kipekee katika sehemu zote mbili za kitabu, kinadharia unaweza kusema, "Naam, Deutero -Isaiah aliruhusu ujenzi huo kwa muda. Deutero -Isaiah alikuwa anaifahamu sana sehemu ya kwanza ya kitabu hivi kwamba alibadilisha misemo hiyo katika maandishi yake mwenyewe na kuitumia katika sehemu ya pili." Wangeweza kusema hivyo.

Vannoy's Uchambuzi

Kwa hivyo sidhani kama Margalioth anaweza kuthibitisha bila shaka umoja wa kitabu kwa njia ya aina hii. Lakini nadhani kinyume chake ni kweli pia. Huwezi kuthibitisha kwamba kuna maandishi wawili tofauti kwa sababu unapata ushahidi wa tofauti katika lugha na mtindo. Ni nini kinachounda tofauti kubwa katika lugha na mtindo ambayo ingekulazimisha kufikia hitimisho kwamba lazima uwe na maandishi wawili tofauti? Nina uhakika kama ungechukua maandishi yako mwenyewe kutoka miaka 15 iliyopita na kuyalinganisha na kitu ulichokuwa ukiandika leo, ungepata tofauti; na bado, uliandika yote mawili. Kwa hivyo

kutokana na aina hii ya hoja, sidhani kama unaweza kuthibitisha kwa hakika umoja wa kitabu au mgawanyiko. Nadhani kwamba kile ambacho Margalioth amefanya ni kujibu aina ya hoja ambayo wakosoaji wamekubali ni kwamba unaweza pia kutoa hoja thabiti sana kwa umoja wa kitabu kama unavyoweza kwa tofauti kati ya sehemu hizo mbili. Kwa hivyo, kitabu ni ngumu, na lugha ni ngumu, na matumizi yake ni magumu. Mbinu ya Kitakwimu ya

Lugha na Majibu ya Oswalt

Sasa angalia ukurasa wa 27 wa manukuu yako. Kuna jambo lingine ambalo labda tutasikia zaidi kulihusu: hilo ni matumizi ya tathmini ya lugha ya kompyuta ya nyenzo za kibiblia inapohusiana na maswali ya uandishi. Katika kitabu cha Oswalt kuhusu Isaya, ufafanuzi wake kuhusu sura ya 1-39, anarejelea hilo kuhusiana na toleo hili la Deutero -Isaiah. Angalia anachosema, “Kitu kilicho karibu zaidi na uthibitisho wa ukosefu wa umoja na utunzi unaoonekana katika kitabu cha Y. Radday Uchunguzi wa kuvutia , *Umoja wa Isaya katika Mwanga wa Isimu za Takwimu* . Radday alifanya utafiti wa kompyuta wa vipengele vingi vya lugha vya kitabu cha Isaya na akavilinganisha katika sehemu mbalimbali za kitabu. Kama mdhibiti, alisoma vipande vingine vya fasihi, vya kibiblia na nje ya Biblia, ambavyo vilisifiwa kuwa vilitoka kwa mwandishi mmoja. Kutokana na utafiti huu, alihitimisha kwamba tofauti za lugha zilikuwa kali sana kiasi kwamba mwandishi mmoja hangeweza kutoa kitabu kizima cha Isaya. Kama inavyotarajiwa, hitimisho hizi zilikubaliwa kwa kuthibitishwa na wasomi wakosoaji ambao waliona msimamo wao kama uliothibitishwa. Lakini kwa kweli hitimisho la Radday linatilia shaka baadhi ya mitazamo ya kitaaluma. Maswali kadhaa yanaweza kuulizwa kuhusu mbinu ya Radday . Utotoni kabisa wa uwanja wa isimu za takwimu unaibua maswali. Je, bado tunajua vya kutosha kuzungumza kwa kujiamini kuhusu mipaka inayowezekana ya tofauti katika matumizi ya mtu fulani? " Nadhani hilo ni swali la kweli sana.

Tukiendelea na Oswalt, “ Kumbuka kwamba aina nyingine ya utafiti wa

kompyuta kuhusu sifa za kitabu ulisababisha hitimisho kwamba ni muundo wa umoja: LL Adams na AC Rincher , ‘Mtazamo Maarufu wa Ukosoaji wa Tatizo la Isaya katika Mwanga wa Uchambuzi wa Mtindo wa Takwimu,’ katika *Mafunzo ya Kompyuta*, 1973. Hapo una tafiti mbili zinazotoa hitimisho tofauti. Tena Oswalt: “Huku mwingine, A. Kasher, ‘Kitabu cha Isaya: Uainishaji wa Waandishi kwa Usindikaji wa Data ya Mofolojia,’ katika jarida la Kifaransa, alihitimisha kwamba muundo huo si umoja, lakini matokeo yake yalionyesha mgawanyiko tofauti wa kitabu kuliko yale ya Radday . Kwa mapitio ya ugumu uliopo katika mbinu ya takwimu, tazama Posner ‘Matumizi na Matumizi Mabaya ya Takwimu za Mitindo.’”

Sasa sijui uwanja huo wa masomo utaenda wapi; Nadhani ni mwanzo tu, na nina shaka utafuatiliwa. Kile Oswalt anasema hakika ni kitu kinachofaa katika hatua hii: hatujui vya kutosha kuzungumza kwa kujiamini kuhusu mipaka inayowezekana ya tofauti ya matumizi ya mtu fulani. Katika tafiti katika hatua hii zinapingana, ingawa ni uchambuzi wa Radday ambao watu wengi wameushikilia. Dai tu, "Uchambuzi wa kompyuta" - unachotakiwa kufanya ni kusema hivyo na kwa watu wengi ndio unaotatua; kompyuta inajua. Lakini ni aina gani ya vitu unavyoingiza kwenye kompyuta, na unafanyaje maamuzi hayo?

Rudi kwenye tanbihi ya 5 hapo. "Hakuna hata moja kati ya haya linalolenga kutilia shaka uadilifu ambao utafiti wa Radday ulifanyika na kufanywa, lakini ni kuonyesha kwamba ushahidi bado si wa kweli kama hati ambayo sura ya 1-39 pekee (au baadhi ya hayo) zingekonekana." Hakuna ushahidi wa hati kwa ajili ya Isaya mbili. Kwa kweli, una nyenzo za hati ya kukunja ya Bahari ya Chumvi ambayo ni kitabu kimoja. Hiyo ndiyo hati ya kwanza kabisa tuliyo nayo. Angalia tanbihi ya 6. "Ni jambo la kushangaza kwamba wale waliosifu uaminifu wa mbinu ya Radday kama ilivyotumika kwa Isaya hawakuwa na uhakika sana kuhusu uaminifu wake aliporipoti hivi majuzi kwamba mbinu hiyo hiyo ilianzisha umoja wa kitabu cha Mwanzo."

Hoja Kutoka Usuli wa Kihistoria Isaya 1-39 [Ashuru] Isaya 40-66 [Babeli/Uajemi]

Tuendeleo kwenye hoja kutoka historia. Hoja hiyo kutoka kwa lugha na mtindo, inaonekana kwangu, si hoja ya kuhitimisha, lakini nadhani lazima uiangalie pande zote mbili. Asili yenyewe ya hoja ina maana kwamba ni vigumu sana kujenga hoja inayoshikamana kwa msingi wa aina hiyo.

Tuendeleo na: "Hoja inayotokana na historia." Nadhani labda hii ndiyo hoja muhimu zaidi. Sio kwamba ni hoja inayoshawishi lazima, lakini nadhani kuhusu hoja hizo tatu, bila shaka ndiyo hoja muhimu zaidi. Haipingiki kwamba Isaya 40-52 ina historia tofauti sana na sehemu ya awali ya kitabu. Kama tulivyoona hadi sasa, katika sehemu ya awali ya kitabu, kuna kemeo nyingi, tangazo la hukumu zijazo, na utabiri wa uhamisho kwa sababu ya dhambi ya Israeli. Kisha unafika kwenye Isaya 40 na kufuatia, huna aina hiyo ya nyenzo. Kwa kweli, hali ni kwamba watu wanaonekana tayari wako uhamishoni. Msisitizo sasa ni juu ya ahadi kwamba Mungu atawaokoa kutoka utumwani, kwa hivyo badala ya tangazo la hukumu, kuna faraja, faraja, na tumaini pamoja na ahadi ya kuingilia kati kwa Mungu kwa niaba yao.

Katika sehemu ya kwanza ya kitabu kuna marejeleo mengi kwa Waashuri kama adui mkuu. Lakini unafika kwenye sehemu ya mwisho ya kitabu, na si Waashuri wanaonekana bali ni Wababeli, na kuibuka kwa Koreshi, Mwajemi. Watu wako utumwani kwa Wababeli, lakini hivi karibuni wataokolewa kwa mkono wa Mungu kupitia chombo cha Koreshi Mwajemi. Kwa hivyo kuna historia tofauti sana kwa sehemu ya kwanza na ya pili ya kitabu.

Sasa, kutokana na hilo, inaweza kuelezewa kwa njia mbili pekee. Jinsi wakosoaji wanavyopendekeza ni kwamba sehemu ya mwisho ya kitabu imeandikwa na mwandishi tofauti aliyeishi baada ya uhamisho kuanza, na alikuwa akiendelea, na historia ni historia ya mwandishi huyo aliyeishi baadaye zaidi kuliko Isaya. Hiyo ni njia moja ya kuelezea tofauti.

Njia nyingine ni kusema kwamba Isaya ndiye aliyeandika. Katika kufanya hivyo, aliongozwa na Roho wa Mungu kuwaletoa watu wake maneno haya ya

faraja na matumaini baada ya kwenda uhamishoni: kwamba uhamisho haungekuwa wa milele, bali kwamba Mungu angeingilia kati na kuwaokoa. Sasa hizo ndizo njia mbili pekee unazoweza kuelezea. Ukichukua mtazamo wa mwisho, mtazamo kwamba Isaya ndiye mwandishi, bado unaweza kuuliza swali - na hili ni swali ambalo mara nyingi huulizwa: Je, kungekuwa na kusudi lolote katika kuandika kwa Isaya kitu ambacho kingerejelea matukio ambayo hayangewatokea lakini yangetokea katika siku zijazo za mbali?

Tazama ukurasa wa 28 wa manukuu yako chini ya mwongozo mdogo wa kujifunza wa Whybray , aya ya pili. Hii inatoka ukurasa wa 4 wa kijitabu chake cha pili cha Isaya. Anasema, “Inaelekezwa waziwazi kwa kundi la watu ambao wamehamishwa kutoka nchi yao na nguvu inayoshinda ambayo pia inatajwa kwa jina: Babeli. Katika vifungu 4 (43:14, 47; 48:14, 20) Babeli inatajwa kwa jina kwa maneno haya, na hali hii ya kihistoria inathibitishwa na vifungu vingine vingi. Sura ya 40-55 basi ingefanya”—angalia anachosema—“kutokuwa na maana katika karne ya 8 ^{wakati} watu wa Yerusalemu na Yuda walikuwa bado wanaishi nyumbani chini ya utawala wa wafalme wao wenyewe ; wakati Babeli, mbali na kuwa nguvu kubwa, ilikuwa—na ilibaki hadi kuanguka kwa Ashuru mwishoni mwa karne ya saba KK, muda mrefu baada ya kifo cha Isaya—mji mmoja tu wa himaya ya Ashuru; na wakati Koreshi alikuwa bado hajazaliwa na Milki ya Uajemi haikuwa bado ipo. Kwa upande mwingine, kila kitu katika sura hizi kina maana nzuri kama ujumbe wa nabii wa karne ya sita kwa wahamishwa Wayahudi huko Babeli.”

Kusudi la Isaya 40-66 kwa Watu wa Siku za Isaya Swali linaulizwa hapo kuhusu umuhimu wa Isaya 40-66 kwa watu wa wakati wa Isaya—je, lina umuhimu wowote kwao? Tazama kile Freedman anasema kuhusu swali hilo, ukurasa wa 25 wa manukuu yako. Hii ni kutoka kwa Freedman's *Introduction of the Old Prophets* . Anasema, “Si kila unabii unahitaji kufuatiliwa hadi hali halisi ya kihistoria ya wakati huo wala kutumika moja kwa moja kwa kizazi

kinachozungumziwa. Haiwezi kudumishwa, kama Driver anavyodai, kwamba nabii huzungumza kila wakati na mtu ambaye ni wa wakati wake mwenyewe. Ujumbe anaouleta unahusiana kwa karibu na hali za wakati wake; ahadi na utabiri wake unalingana na mahitaji ambayo huhisiwa. Migongano dhahiri ya dhana hii ya unabii ni: Zekaria 9-14, ikizungumzia mambo yaliyopita zaidi ya wakati wa watu wa wakati wa Zekaria; Danieli 11-12, hadi wakati wa Antiochus Epifane (karibu 165 KK); Isaya 24-27--hiyo ni ufunuo wa Isaya, anazungumzia nyakati za mwisho--pamoja na zile ambazo tayari zimetajwa. Hili halipaswi kupuuzwa, bila shaka, uhusiano wa jumla wa unabii na hali za kihistoria zinazoitwa na "Nadhani Freedman anasema, ni wazi kabisa kwamba si unabii wote unaotumika moja kwa moja na mara moja kwa watu wa wakati huo ambao manabii walikuwa wakizungumza nao; Nadhani hilo linachukuliwa kuwa jambo la kawaida.

Unapofikia Isaya 40-66, ingawa Freedman yuko sahihi katika kutaja hilo, nadhani bado unaweza kusema kwamba Isaya 40-66 ina kusudi fulani kuhusiana na watu wa siku za Isaya. Mwanzoni mwa kitabu, Isaya alionekana kuwa na malengo mawili. Kwanza ilikuwa kutangaza kwa taifa dhambi yake na wajibu wake wa kutubu; anafanya hivyo mara kwa mara. Kisha pili, kuwaambia Yuda kwamba Mungu angewaadhibu kwa dhambi yao kwa kuwapeleka uhamishoni. Hilo pia lilikuwa wazi kabisa. Kulikuwa na wale waliomsikiliza Isaya na kuitikia ujumbe wake, ingawa walikuwa tofauti. Kwa sehemu kubwa, watu waligeuka kutoka kwa aliyosema; hawakutaka kuyasikia.

Utabiri wa Isaya sura ya sita ulikuwa ukitimizwa. Kumbuka katika maono hayo ya wito wa Isaya Bwana alisema katika Isaya 6:9 na kufuatia, "Nenda ukawaambie watu hawa, 'Sikieni kweli, lakini msielewe; mtazame kweli, lakini msione.' Zifanye masikio yao kuwa mazito, fumba macho yao wasije wakaona," na hivyo watu hawakutaka kuitikia ujumbe huu, na kwa sehemu kubwa hawakuitikia. Hilo lilikuwa likitimizwa.

Ilikuwa wazi pia kwamba uhamisho uliotabiriwa katika 6:11 na 12 haukuepukika. Tazama mistari ya 11 na 12 ya sura ya 6 inasema, " Ndipo

nikasema, ‘Kwa muda gani, Ee Bwana?’ Naye akajibu, ‘Hata miji itakapokuwa magofu, bila wakazi, hata nyumba zitakapoachwa ukiwa, na mashamba yatakapokuwa magofu na kuharibiwa, hata BWANA atakapowapeleka watu wote mbali, na nchi itakapokuwa ukiwa kabisa .’” Alikuwa akizungumzia uhamisho uliokuwa tayari katika sura ya 6. Kisha akawapa watu hao tumaini kwamba uhamisho hautakuwa wa milele. Kutakuwa na ukombozi, lakini hii haikuwa hukumu ambayo ingemaliza taifa na watu. Mungu angeingilia kati nao wangerudi. Nadhani hiyo ingekuwa faraja kwa mabaki ya kimungu—watu waliomsikiliza Isaya. Kwa sababu, unaona, ukifuatilia hili linafuata Hezekia, unaingia katika utawala wa Manase ambapo mambo yanazidi kuwa mabaya, na ambapo tukiwaangalia Wafalme inakuwa wazi kabisa kwamba uhamisho haukupukiki; na nadhani sehemu hii ya pili ya Isaya labda iliandikwa wakati wa kipindi hicho cha giza cha wakati wa Manase.

Kwa hivyo hebu tuanze wakati huo mwanzoni mwa saa inayofuata na kuhitimisha mjadala wetu wa hoja hii ya tatu: "Tofauti katika historia."

Imenakiliwa na Cassie Larson
Hariri ya awali na Carly Geiman
Uhariri mbaya na Ted Hildebrandt
Hariri ya mwisho na Dkt. Perry Phillips
Imesimuliwa tena na Dkt. Perry Phillips